

Ensihuoltotoiminnan laatuohje

SUOMEN PUNAINEN RISTI
KESKUSTOIMISTO

Ensihuoltotoiminnan laatuohje

Hyväksytty 19.9.2025

Eero Rämö
pääsihteeri

Sisällys

Ensihuoltotoiminnan laatuohje	3
Osaston laatuohje ensihuoltotoiminnan järjestämisestä	4
Piirin laatuohje ensihuoltotoiminnan järjestämisestä	5
Keskustoimiston laatuohje ensihuoltotoiminnan järjestämisestä	7
Ensihuollon hälytysryhmän laatuohje	8
Hälytysryhmän tehtävät	8
Ensihuollon hälytystehtävällä toimiminen	8
Hälytysryhmän vaatimukset	10
Ensihuollon hälytysryhmäläiseltä edellytetään	12
Ensihuollon hälytysryhmäläisten koulutussuositukset	13
Osaston muiden toimintaryhmien vapaaehtoisten hyödyntäminen ensihuoltotehtävillä	14
Vapepa ja muu järjestöverkosto osana ensihuoltotoimintaa	14
Kouluttamattomat ja spontaanit vapaaehtoiset ensihuollon tehtävillä	15
Ensihuollon tehtävät	16
Psykososiaalinen / henkinen tuki	16
Ensiapu	16
Evakuointikeskuksessa avustaminen/toimiminen	16
Muonitus	16
Neuvonta ja ohjaus	17
Jakelu	17
Kotimaan apu	17
Hätämajoitus	17
Lopuksi	17
Liitteet	18
Liite 1: Koulutustilannetaulukko	18
Liite 2: Koulutusten selitteet	18

Ensihuoltotoiminnan laatuohje

Suomen Punaisen Ristin ensihuoltotoiminnan tarkoituksena on auttaa ja tukea erilaisissa onnettomuus- ja häiriötilanteissa. Ensihuoltotoiminta tukee ja täydentää viranomaisten lakisääteistä tehtävää. Ensihuoltotoiminnalla huolehditaan ihmisen perustarpeista kokonaisvaltaisesti ja siten tuetaan hänen selviytymistään. Suomen Punaisen Ristin mandaatti mahdollistaa ensihuollollisen auttamisen myös itsenäisesti järjestön säännöt ja periaatteet huomioiden.

Ensihuoltotoiminnan laatuohje kuvaa Punaisen Ristin ensihuoltotoimintaa sekä yhtenäistää ja selkeyttää ensihuollon hälytystehtäville osallistuvien vapaaehtoisten roolia avustustilanteissa. Ohjeeseen on kuvattu osaston, piirin ja keskustoimiston roolit ja tehtävät ensihuollon auttamisvalmiuden osalta.

Ensihuoltotehtävillä toimimme Suomen Punaisen Ristin edustajana sekä viranomaista tukevana toimijana. Tämä edellyttää yhtenäisiä toimintatapoja ja laadukasta koulutusta ja auttamistoimintaa.

Tässä ohjeessa kuvataan niitä ensihuoltotoimintaan kuuluvia tehtäviä, joissa Punaisen Ristin vapaaehtoiset ovat olleet auttamassa sekä niitä tehtäviä, mitä eteemme saattaa tulla. Tällaisia auttamistehtäviä ovat mm. kotimaan avun ja muut psykososiaalisen tuen auttamistilanteet, erilaiset opastus- ja jakelutehtävät (Korona- ja Ukraina-operaatioiden aikaiset avustamistehtävät), avun tarpeen kartoittaminen esim. pitkittyneen sähkönjakeluhäiriön aikana, viranomaisten avustaminen evakuoititehtävällä tai laajamittaisen maahantulon yhteydessä.

Ohjeessa kuvataan, millaista osaamista tehtävillä toimivilla vapaaehtoisilla tulee olla ja miten osaamista voi kehittää koulutusten ja harjoitusten avulla. Tehtävän luonne määrittelee, millaista osaamista tehtävällä tarvitaan. Tällöin on tärkeä muistaa Punaisen Ristin säännöt ja periaatteet ja tehdä avustamispäätös niiden mukaan. Osa tehtävistä ei vaadi erityisosaamista. Tällöin on mahdollista ottaa mukaan tehtävälle uusia ja spontaaneja vapaaehtoisia yleisen järjestö- ja tehtäväkohtaisen perehdytyksen jälkeen.

Ensihuoltotoiminnan laatuohje on tuotettu työntekijöiden ja vapaaehtoisten yhteistyönä. Ohjeen kehittämiseen ovat osallistuneet piirien ensihuollon vapaaehtoiset lausumalla dokumenttiin parannus- ja kehittämisehdotuksia.

Osaston laatuohje ensihuoltotoiminnan järjestämisestä

- Suomen Punaissä Ristissä osaston hallitus vastaa ensihuoltotoiminnan toteuttamista omalla toiminta-alueellaan, ja varmistaa toimintamahdollisuudet kouluttamalla vapaaehtoiset sekä mahdollistamalla auttamiseen tarvittavat resurssit. Osastojen suositellaan tekevän alueellista yhteistyötä, jolloin jokaisen osaston ei tarvitse osata kaikkea, vaan osasto voi toimia yhdessä alueen muiden osastojen kanssa.
- Osastojen ensihuoltotoiminta perustuu hyvinvointialueen kanssa tehtyyn yhteistyösopimukseen, jossa on kuvattu SPR:lle sopivat tehtävät, tavoitettavuus, vastuut ja velvoitteet. Hyvinvointialueen sopimukset tekee piiri yhteistyössä osastojen ja yhteistyöviranomaisten kanssa.
- Osastot voivat tehdä kunnille kuuluvien lakisääteisten tehtävien tukemisen osalta yhteistyösopimuksia kunnan kanssa. Mikäli kunnan alueella toimii useampi osasto, kaikki osastot toimivat neuvottelu- ja allekirjoittajaosapuolina. Osastot voivat pyytää piiriltä tukea sopimusneuvottelujen osalta tai valtuuttaa piirin neuvottelemaan sopimuksen.
- Osastossa on hyvä olla ensihuoltotoimintaan suuntautunut toimintaryhmä, joka kokoaa ensihuollon eri tehtävien vapaaehtoisia laaja-alaisesti. Tämä toimintaryhmä muodostaa viranomaisten tueksi hälytettävän hälytysryhmän, joka kokoaa osaavat vapaaehtoiset toimijat ja ydinosastuksen.
- Osaston hallitus vastaa osaston hälytysryhmän ja sen jäsenten soveltuvuudesta hälytystehtäville. Yksilöllinen soveltuvuus hälytysryhmään varmennetaan ryhmänjohtajan ja/tai varajohtajan tai muun osaston hallituksen nimeämän henkilön toimesta. Osastossa on hyvä sopia, miten varmistetaan tiedonkulku ensihuollon toimintaryhmän ja hallituksen välillä.
- Osasto varmistaa ensihuollon hälytysryhmälle riittävät taloudelliset resurssit vapaaehtoisten kouluttamiseen ja tarpeellisten välineiden ja materiaalin hankintaan.
- Mikäli osaston omat resurssit eivät riitä hälytyksellisen ensihuoltotoiminnan toteuttamiseen, osaston tulee olla yhteydessä toiseen osastoon tai piiriin. Yhteistyö varmistaa pienten osastojen auttamisvalmiuden, koska yhteisistä pelisäännöistä on sovittu etukäteen. Toimintatapa sovitaan tilannekohtaisesti ja noudatetaan piirissä sovittua käytäntöä.
- Ensihuollon hälytysryhmätoimintaa voidaan kehittää ja toteuttaa useamman osaston yhteistyönä, alueellisena ensihuoltoryhmänä tai -yksikkönä. Tällöin on sovittava, mikä osasto hallinnoi ja vetää ko. ryhmää sekä miten varautumisesta ja toiminnasta koostuvat kulut jaetaan eri toimijoiden kesken.
- Osasto käyttää ensihuoltotehtävillä ensisijaisesti ensihuoltotoimintaan eri tehtäviin koulutettuja vapaaehtoisia, hälytysryhmäläisiä. Pitkittyneissä tilanteissa tehdään alueellista osastojen ja järjestöverkoston välistä yhteistyötä ja osaston muussa toiminnassa olevat vapaaehtoiset, mm. ruoka-avun ja ystävävapaaehtoiset, voidaan ottaa mukaan auttamistilanteeseen tehtäväkohtaisen perehdytyksen jälkeen. Tällöin heidän on hyvä toimia

koulutetun ja kokeneemman toimijan työparina. Toteutettaessa sopimusperustaista avustustoimintaa järjestöyhteistyön avulla säilyy vastuu ja siten myös johtamisvastuu Punaisella Ristillä, vaikka toimijat olisivatkin toisesta järjestöstä.

- Osaston puheenjohtajan lisäksi vähintään kotimaan avun ja valmiuden yhteyshenkilöiden yhteystiedot tulee löytyä SPR:n OHTO-hälytysjärjestelmästä ja liitettynä osaston hälytysryhmään OHTOssa.
- Osaston itse määrittelemät osaamisalueet tulee olla lueteltuna OHTOssa hälytysryhmän perustiedoissa, jotta ne ovat saatavilla hälytystilanteessa.
- Osastolla tulee olla suunnitelma, miten spontaanit auttajat / uudet vapaaehtoiset vastaanotetaan ja koulutetaan erilaisia vapaaehtoistehtäviä varten. Osasto voi hyödyntää tähän esimerkiksi Oma Punainen Risti -järjestelmää. Perehdytyskoulutus on hyvä suunnitella ja varautua toteuttamaan ennalta koulutettujen vapaaehtoiskouluttajien toimintana (huomioiden tarvittaessa osastojen välinen alueellinen yhteistyö).
- Pitkittyneissä ja laaja-alaisissa tehtävissä on mahdollista ottaa mukaan tiettyihin ensihuollon tehtäviin spontaaneja vapaaehtoisia järjestö- ja tehtäväkohtaisen perehdytyksen jälkeen. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi jakeluun ja käytännön apuun liittyvät tehtävät (esim. koronapandemian aikaiset rokoteavustamistehtävät, Ukraina-operaation aikaiset maahan tulevien henkilöiden vastaanottoon liittyneet tehtävät esim. satamassa tai vedenjakelutehtävät).
- Osasto vastaa tehtävän jälkeisestä raportoinnista viranomaiselle siten kuin on sopimukseen kirjattu ja tehtävää johtavan viranomaisen kanssa on sovittu.
- Osasto raportoi Punaisen Ristin piirille sovitulla tavalla ensihuollon auttamistehtävistä.
- Osaston toimintaryhmän suositellaan käyttävän sähköistä tietokantaa toiminnanhallintajärjestelmänä (esimerkiksi Hupsis-järjestelmää). Edellä mainitut tiedot tulee olla saatavissa, vaikkei Hupsis olisi käytössä. Osaston tulee tietää käytettävissä olevien koulutettujen sekä kaikkien vapaaehtoisten, jotka voidaan pyytää mukaan erilaisille tehtäville, lukumäärä.
- Osaston hallitus vastaa vapaaehtoistensa hyvinvoinnista. Piirikohtainen toimintamalli tehtävien jälkeisestä fiiliskierroksen, mahdollisen purkukeskustelun ja muun lisätuen saamisesta on oltava vapaaehtoisten tiedossa ja kirjataan osaksi osaston valmiussuunnitelmaa.

Piirin laatuohje ensihuoltotoiminnan järjestämisestä

- Piirissä on ensihuollon toiminnasta vastaava työntekijä, joka tuntee ensihuoltotoiminnan kokonaisuuden, tukee paikallisosastoja vahvistamalla vapaaehtoisten osaamista vastata alueen viranomaisten tarpeisiin ensihuoltotoiminnassa sekä Punaisen Ristin mandaatilla tehtäviin ensihuoltotilanteisiin.

- Piiri tukee ja ohjaa osastoja ensihuoltotoiminnassa mm. osastojen välistä yhteistyötä ja alueellista valmiutta sekä valmiussuunnittelua ohjaten.
- Hyvinvointialueen kanssa yhteistyössä tehtävä viranomaista tukeva Punaisen Ristin ensihuoltotoiminta perustuu hyvinvointialueen kanssa tehtyyn yhteistyösopimukseen, missä kuvataan SPR:lle sopivat tehtävät, tavoitettavuus, vastuut ja velvoitteet. Piiri valmistelee ja allekirjoittaa yhteistyösopimuksen yhdessä osastojen ja hyvinvointialueen yhteistyöviranomaisten kanssa. Piirin tulee varmistaa, että vastuuvapaaehtoiset tietävät olemassa olevien yhteistyösopimusten sisällöt.
- Piiri tukee osastoja kuntien kanssa tehtävien yhteistyösopimusten laatimisessa. Mikäli kunnan alueella on useampi osasto, voivat osastojen hallitukset valtuuttaa piirin ensihuollosta / sopimuksellisesta toiminnasta vastaavan työntekijän neuvottelemaan ja allekirjoittamaan sopimuksen. Piirin tehtävänä on tällöin varmistaa sopimuksen sisältö ja merkitys ko. kunnan alueella toimiville osastoille.
- Piiri tukee valmius- ja muita vapaaehtoiskouluttajia kouluttamaan osastojen kotimaan avun yhteyshenkilöt [kotimaan avun ohjeen](#) mukaisesti, tukee osastoja akuuttien auttamistehtävien aikana ja tarkistaa Katastrofirahastosta haettavien kotimaan avun tehtävien jälkeiset hakemukset ja lähettää ne eteenpäin keskustoitustoon kotimaan avusta vastaavalle työntekijälle.
- Piiri tukee tarvittaessa osastoja uusien ja spontaanien vapaaehtoisten vastaanottamisessa ja kouluttamisessa. Piiri tukee tarvittaessa myös muiden osaston vapaaehtoisryhmien mukaan ottamisessa ja perehdyttämisessä sekä tarvittaessa koordinoi muita sosiaali- ja terveystoimintojen tukena ja täydennyksenä toimivia vapaaehtoisryhmiä.
- Piiri tukee ensihuollon valmiuskouluttajia ja muita vapaaehtoiskouluttajia, järjestää heille lisä- ja täydennyskoulutusta ja mahdollistaa koulutusten järjestämisen.
- Piiri osallistuu hyvinvointialueen kanssa käytäviin arviointipalaveriin niiltä osin, kun käydään läpi tehtävien jälkeistä sopimuksellisen toiminnan arviointia, millä on vaikutuksia vapaaehtoisten osaamisen ja toiminnan kehittämiseen.
- Piiri seuraa tämän laatuohjeen toteutumista osastoissa, kerää auttamistehtävien jälkeiset tilanneraportit ja varmistaa osastojen ymmärryksen ensihuoltotoiminnan merkityksestä oman piirin alueella. Piirin tehtävänä on varmistaa osastojen vapaaehtoisten tehtävien jälkeisen hyvinvoinnin tuki sovitun käytännön mukaisesti.
- Piirin tulee varmistaa hälytystilanteiden operatiiviseen johtamiseen liittyvä osaaminen ja hyvinvointialueen yhtenäiset toimintatavat kouluttamalla hälytysryhmien johtajat ja muut auttamistilanteita johtavat henkilöt. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi kutsumalla heidät koolle kahdesti vuodessa. Nämä koulutukset ja tapaamiset varmistavat ajantasaiset tiedot mm. sopimuksellisesta toiminnasta ja vahvistavat johtajien osaamista ja jaksamista tehtävässään.

- Piirin suositellaan järjestävän yhdessä osastojen kanssa ensihuoltoteemaisia koulutus- ja harjoituspäiviä hyvinvointialueittain yhteistyössä viranomaisten ja muiden kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Tällaisia harjoituksia voidaan toteuttaa mahdollisuuksien mukaan yksi tai useampia yleiskokouskauden aikana.

Keskustoimiston laatuohje ensihuoltotoiminnan järjestämisestä

- Suomen Punaisen Ristin keskustoimisto tukee järjestön ensihuoltotoimintaa valtakunnallisesti. Keskustoimisto valmistelee ja päivittää koko järjestöä koskevat sopimukset yhteistyötahojen kanssa.
- Keskustoimiston kotimaan valmiuden yksikkö vastaa ensihuoltotoiminnan valtakunnallisesta kehittämisestä ja koordinoinnista.
- Keskustoimisto tuottaa ohjeistuksia ja tiedottaa ensihuoltotoimintaan liittyvistä valtakunnallisista sopimusten päivityksistä ja ohjeistuksista piirejä ja osastoja.
- Keskustoimisto järjestää valtakunnallisia webinaareja ja/tai muuta koulutusta uusien ohjeiden jalkauttamiseksi.
- Keskustoimisto järjestää kerran yleiskokouskaudessa koko järjestöä koskevan valtakunnallisen valmiusharjoituksen.
- Keskustoimisto vastaa ensihuollon koulutuksien ja materiaalien ajantasaisuudesta.
- Keskustoimisto vastaa valtakunnallisista koulutuksista, ryhmänjohtajakoulutuksesta, kouluttajakoulutuksista (esim. ensihuollon valmiuskouluttajakoulutukset) sekä tukee piirejä täydennyskoulutuksissa.

Ensihuollon hälytysryhmän laatuohje

Punaisen Ristin ensihuoltotoiminta käsittää osastojen koulutettujen vapaaehtoisten tekemän auttamistyön erilaisten onnettomuus- ja häiriötilanteiden aikana sekä niiden jälkeen. Tähän ohjeeseen on kuvattu erilaisia auttamistehtäviä, mihin viranomaiset voivat pyytää vapaaehtoisia avukseen sekä millaista osaamista hälytystehtävälle osallistuvalla vapaaehtoisella tulee olla.

Hälytysryhmän tehtävät

Ensihuollon hälytysryhmän tehtäviä ovat muun muassa

- Sosiaalitoimen viranomaisia tukevat kotimaan avun sekä muut psykososiaalisen tuen auttamistilanteet, jotka koskettavat yksilöä, perhettä tai laajempaa autettavien henkilöiden joukkoa tai evakuoinneissa avustavat tehtävät, joiden syitä voi olla tulipalot, vaarallisen aineen aiheuttama evakuointi, merellinen onnettomuus tms.
- Terveysviranomaisia voidaan tukea erilaisissa opastus- ja jakelutehtävissä, joista esimerkkinä Koronan aikaiset tehtävät jakaen maskeja ja avustaen rokotustapahtumissa. Ukraina-operaation aikana tuettiin viranomaisia jakamalla tietoa ja opastaen maahan tulevia henkilöitä mm. satamissa. Tehtävät olivat tuolloin luonteeltaan pitkäkestoisia ja vapaaehtoisia tarvittiin paljon.
- Pitkäkestoisten sähkönjakeluhäiriöiden aikana vapaaehtoiset voivat toimia avun tarpeen kartoittajina ja erilaisten tarvikkeiden jakelussa.
- Rajavartiostoja voidaan tukea varmistamalla maahan tulevien henkilöiden hyvinvointia perustarpeiden (mm. ruoka, juoma, vaatetus, ensiapu) kartoittamisella ja tarvittavien avustustarvikkeiden jakamisella.
- Kuntien viranomaisia voidaan tukea vedenjakelun häiriötilanteessa mm. opastustehtävissä ja vedenjakelupisteillä.

Edellä kirjatut tehtävät ovat esimerkkejä erilaisista tehtävistä. Tehtävistä ja niiden luonteesta riippuen tarvitaan erilaista osaamista. Viranomaisten kanssa tehdyissä sopimuksissa voidaan määritellä osaamisen ja koulutusten taso, mitä vapaaehtoisella tulee olla hälytystehtävälle lähtiessään. Osalla tehtävistä ei tarvita erityisosaamista ja sellaisille tehtäville voidaan ottaa mukaan myös uusia ja spontaaneja vapaaehtoisia yleisen järjestö- ja tehtäväkohtaisen perehdytyksen jälkeen.

Kaikessa avustamistoiminnassa tulee muistaa Punaisen Ristin säännöt, ohjeet sekä periaatteet ja tehdä avustamispäätös niiden mukaan.

Ensihuollon hälytystehtävällä toimiminen

Ensihuollon hälytystehtävät ovat erilaisia, ainutkertaisia ja erikokoisia. Toisinaan auttamistehtävälle riittää vapaaehtoistyöpari, joskus tarvitaan kymmeniä auttajia lyhyt- tai pitkäkestoiisiin tehtäviin. Viranomaisista tukevalla ensihuoltotehtävällä tilanteen kokonaisvastuu on aina viranomaisella. Vapaaehtoisten vastuut ja velvollisuudet kuvataan jäljempänä tässä ohjeessa.

Toimiessamme Punaisen Ristin mandaatilla, on toimet tärkeää sovittaa yhteen viranomaisten kanssa. Näin varmistetaan, ettei päällekkäistä auttamista tapahdu samalla tehtävällä. Viranomaisille järjestetään SPR:n avustuspalveluista ”yhden luukun palvelu” hyvinvointialueittain.

Kaikkien viranomaisten hälytykset välitetään yhden puhelinnumeron ja valmiuspäivystäjän kautta OHTO-hälytysjärjestelmää hyödyntäen.

- Hälytystoiminnassa toimiessa ryhmällä tulee olla aina nimetty vapaaehtoisjohtaja, joka vastaa operatiivisen tilanteen johtamisesta tehtävällä vapaaehtoisten osalta. Ensihuoltotehtävällä vapaaehtoisjohtajana toimii operatiiviseen johtamiseen koulutettu henkilö, joka pystyy johtamaan vapaaehtoisia. Hän toimii linkkinä viranomaisjohdon ja vapaaehtoisten välillä. Vapaaehtoisjohtajalle on suositeltavaa nimetä varajohtaja työpariksi. Työparityöskentelyssä on myös sovittava työnjaosta mm. johtamisesta ja tehtävistä. Tarvittaessa ryhmän toimintaa voi kuitenkin johtaa myös osaamisalueen vapaaehtoistoimintaa varten koulutettu ja perehdytetty ryhmäläinen tai osaston valmiustoiminnan yhteyshenkilö.
- Laajoissa viranomaisia tukevissa ensihuoltotehtävissä, missä on erilaisia tehtäviä (esimerkiksi evakuoitikeskuksen toiminnot), on tärkeää nimetä jokaiselle osaamisalueelle oma vastuuhenkilö/ryhmänjohtaja. Tällöin hän vastaa oman vastuualueensa tehtävien hoitamisesta ja raportoi tilannekuvaa koko vapaaehtoistoimintaa johtavalle vapaaehtoisjohtajalle (yleisjohtaja). Yleisjohtaja toimii viranomaisen yhteyshenkilönä ja tuottaa vapaaehtoisten tekemästä työstä tilannekuvaa viranomaiselle. Yleisjohtajana voi toimia myös järjestöverkoston koulutettu vapaaehtoisjohtaja tai piirin toimihenkilö.
- Ensihuoltotehtävän vapaaehtoisjohtajan tulee tuntea tehtävillä käytettävät vapaaehtoisten tietojärjestelmät. Käytettäviä tietojärjestelmiä voivat olla esimerkiksi OHTO (hälyttäminen ja raportointi, yhteistyössä valmiuspäivystäjän kanssa), Oma Punainen Risti, Teams (tukikoulutukset) ja Hupsis (vapaaehtoisvuorot sekä koulutus- ja harjoitustilannekoonti).
- Kunkin vapaaehtoisjohtajan tulee tuntea oman hyvinvointialueensa yhteistyöviranomaisten toimintatavat ja yhteistyöstä sovitut toimintamallit, muut kolmannen sektorin auttamistahot sekä tehtävän aikainen johtamisjärjestelmä.
- Punaisen Ristin ensihuoltotehtävillä toimitaan aina pareittain tai ryhmissä. Näin varmistetaan toiminnan turvallisuus sekä helpotetaan auttajien jaksamista.
- Tehtävillä kohdataan autettavat sensitiivisesti, autettavien yksilöllisyyden, moninaisuuden ja kulttuuritausta huomioiden.
- Hälytysryhmätoiminnassa toimintaa johtavalla henkilöllä tulee olla viestivälineosaamista ja hän vastaa, että tehtävällä on henkilö, jolla on kyky pikakouluttaa osaaminen muille vapaaehtoisille tehtävän aikana. Tehtävän aikana toimitaan pareittain ja tällöin on suositeltavaa, että vähintään toisella parista on olemassa tehtävällä käytettävän radiopuhelimen/viestivälineen käyttöosaaminen. Osaamista ei välttämättä tarvita kaikilla tehtävillä.
- Vapaaehtoisjohtajalla tulee olla koko ajan kokonaiskuva tilanteesta sekä käsitys siitä, mihin tehtäviin vapaaehtoisia voidaan käyttää. Tehtävillä pidetään tilanapäiväkirjaa, mistä voidaan tarvittaessa tarkistaa tehdyt toimenpiteet. Tehtävästä kirjoitetaan tilanneraportti.
- Hälytysryhmän on tiedettävä sovitut raportointikäytännöt. Ryhmällä on oltava kyky toteuttaa raportointia sovitun mukaisesti. Raportoitavia asioita voivat olla esimerkiksi hälytysryhmän oma tilanne, avun tarpeen arvioinnit ja tehtävän jälkeinen raportointi

tehtävälle hälyttäneelle viranomaiselle. Osaamista ei tarvitse olla jokaisella ryhmäläisellä, mutta osaaminen tulee olla hälytysryhmässä jokaisella hälytystehtävällä.

- Jokaisen hälytystehtävän jälkeen on varmistettava vähintään fiiliskierroksen toteutuminen, missä selvitetään tehtävän aikainen henkinen kuormitus ja jonka jälkeen tarvittaessa järjestetään lisätukea auttajille purkukeskustelun ja muun lisätuen avulla. Hälytysryhmän johtajan tulee varmistaa, että näistä huolehditaan tehtävän jälkeen. Johtajan tulee tietää piirin ja mahdollisen auttajan lisätuen saamisen toimintatavat. Fiiliskierroksesta tulee tehdä kiinteä osa jokaisen tehtävän päättämisen toimenpiteitä.

Hälytysryhmän vaatimukset

Osaston koulutetut vapaaehtoiset muodostavat toiminta- / hälytysryhmän, joka on viranomaisten tiedossa ja hälytettävissä ja josta jäljempänä käytetään nimeä hälytysryhmä. Ryhmä kokoontuu, koulutautuu ja harjoittelee säännöllisesti. Hälytysryhmällä tulee olla nimetty ryhmänjohtaja tai johtajat, jotka vastaavat arjen ryhmätoiminnasta, mutta jotka eivät välttämättä toimi operatiivisena johtajana hälytystehtävällä. Ryhmä voi olla useamman osaston toimijat kokoava hälytysryhmä tai yksikkö.

- Koulutuksilla luodaan perusta toiminnalle, osaaminen varmistetaan simulaatioharjoitusten sekä vuorovaikutustaitojen osaamisen harjoittelulla ja tarvittavalla lisäkoulutuksella yhteistyössä yhteistyöviranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa. Hälytysryhmillä on tärkeää olla tieto alueen muiden hälytysryhmien osaamisesta. Jokaisen hälytysryhmän ei tarvitse osata kaikkea, vaan yhteistyöllä tehtävistä selvittää paremmin.
- Hälytysryhmän tulee tuntee oman hyvinvointialueen kanssa olemassa olevan yhteistyösopimuksen sisältö. Osaamista ei tarvitse olla jokaisella ryhmäläisellä, mutta osaaminen tulee olla hälytysryhmässä jokaisella hälytystehtävällä.
- Hälytysryhmän tulee ylläpitää koulutus- ja harjoitustaulukkoa, minne kootaan hälytysryhmäläisten käymät koulutukset ja osallistuminen harjoitus- ja koulutusiltoihin. Näin varmennetaan osaamisen ajantasaisuus ja laatu. Ne ryhmät, jotka jo hyödyntävät Hupsis -järjestelmää, kirjaavat harjoitus- ja koulutusillat Hupsikseen. Hupsis -järjestelmää suositellaan kaikille hälytysryhmille tarvittavien tietojen ylläpitämiseen.
- Hälytysryhmän jäsenten tulee tietää, miten hälytys toteutetaan Punaisen Ristin tehtävillä sekä miten hälytykseen vastataan ja mitä tapahtuu hälytykseen vastaamisen jälkeen, mitä materiaalia tarvitaan tehtävillä ja miten tehtävälle lähtevät henkilöt kulkevat tehtävälle. Hälytysjärjestelmä tulee testata ja todeta toimivaksi. Mikäli hälytyksiä ei ole ollut, tulee hälytysjärjestelmä testata erikseen vähintään kerran vuodessa.
- Hälytysryhmän käytössä olevan materiaalin tulee olla tarkoituksenmukaista tehtävää ajatellen. Hälytysryhmäläisten tulee olla ennakkoon perehdytetty materiaalin käyttöön. Käyttöön otetusta materiaalista on huolehdittava ja sitä on huollettava annetun oheistuksen mukaisesti.

- Mikäli materiaali annetaan tehtävän aikaiseen käyttöön viranomaisen toimesta, on varmistettava materiaalin tarkoituksen mukainen ja oikea käyttö pikaperehdytyksellä. Ohjeistus materiaalin huoltamisesta on tarvittaessa kysyttävä erikseen materiaalin luovuttajalta. Mikäli tehtävälle tarvitaan lisämateriaalia esimerkiksi Punaisen Ristin Logistiikkakeskuksesta, on hälytysryhmällä oltava yhteystiedot piirin työntekijään, jonka kanssa käydään tarvittava keskustelu lisämateriaalin mahdollisesta hankkimisesta. Tämän toteuttamiseksi ryhmällä tulee olla ajantasainen tieto piirin henkilökunnan päivystysjärjestelmästä.
- Hälytysryhmän tulee kouluttautua ja harjoitella säännöllisesti ja monipuolisesti ensihuollon eri toimintoja. Hälytysryhmän tulee harjoitella jokaista toiminta-aluetta (missä ovat luvanneet viranomaista tukea) vähintään kahdesti vuodessa. Tällaiseksi harjoitukseksi luetaan oman ryhmän harjoitusilta, joka kestää vähintään 90 minuuttia. Nämä harjoitusillat ja osallistumiset kirjataan joko Hupsikseen tai koulutustilannetaulukkaan.
- Laatuohjeesta ja siihen liittyvistä vaatimuksista sekä suosituksista on pyritty tekemään joustavia, yksilöllinen harkinta koulutusten osalta on mahdollinen. Osaamista voidaan hankkia usealla eri tavalla, tämän vuoksi laatuohjeessa esitetyt koulutussuosituksiset ovat ohjeellisia. Niistä voidaan poiketa ryhmänjohtajan päätöksellä, kunhan riittävä osaaminen on varmistettu. On suositeltavaa, että henkisen tuen hälytystehtäville osallistuvat henkilöt on haastateltu hälytysryhmään liityttäessä ryhmänjohtajan toimesta.
- Hälytysryhmän tai vähintään osan hälytysryhmäläisistä tulisi osallistua alueelliseen tai valtakunnalliseen täydennyskoulutukseen tai harjoitukseen vuosittain, mikäli sellainen järjestetään.

Ensihuollon hälytysryhmäläiseltä edellytetään

- Alle 18 -vuotiaat voivat osallistua hälytysryhmään ryhmänjohtajan harkinnan mukaan ja alaikäisen vapaaehtoisen vanhempien kirjallisella luvalla. Lupa alaikäisten vapaaehtoisten mukanaoloon tehtävällä varmistetaan myös tilannetta johtavalta viranomaiselta.
- Hälytysryhmäläisten tulee tuntee Punaisen Ristin periaatteet, niiden merkitys ensihuoltotehtävissä ja sitoutua niihin. Jokaisen suositellaan olevan Suomen Punaisen Ristin jäseniä ja hänen tulee tuntee oman osastonsa toiminta.
- Hälytysryhmäläisellä on vastuu omasta osaamisestaan, tiedon ja osaamisen hankkimisesta ja kehittämisestä.
- Hälytysryhmäläisellä on vastuu omasta ja muiden turvallisuudesta, jaksamisesta ja hyvinvoinnista. Hälytysryhmäläisellä tulee olla sellainen toimintakyky, että pystyy toimimaan oman osaamisalueensa vaativissakin tilanteissa ja toimimaan ryhmässä.
- Hälytysryhmäläinen kohtaa autettavat sensitiivisesti, autettavien yksilöllisyyden, moninaisuuden ja kulttuuritausta huomioiden.
- Hälytysryhmäläisen tulee olla rekisteröitynyt OHTO-hälytysjärjestelmään ja hänellä tulee olla profiili Oma Punainen Risti -järjestelmässä ja suositellaan olevan Hupsis-päivystystietokannan tunnukset.
- Hälytysryhmäläisen tulee toimia tehtävää johtavan vapaaehtoisjohtajan ohjeiden mukaisesti. Hälytysryhmässä toimiminen edellyttää ryhmätyöskentely- ja vuorovaikutustaitoja, kykyä toimia johdetusti paineen alaisena ja johdettuna. On kyettävä ottamaan vastaan käskyjä ja toimittava annettujen ohjeiden mukaisesti.
- Hälytysryhmäläisen tulee allekirjoittaa salassapitositoumus hälytysryhmään liittymisen yhteydessä (Ohtoon rekisteröitymisen yhteydessä) ja muut viimeistään ennen tehtävän aloittamista. Jokaisen hälytystoimintaan osallistuvan on ymmärrettävä salassapitositoumuksen merkitys. Alaikäisen vapaaehtoisen osalta salassapitositoumuksen merkitys käydään läpi samalla, kun varmistetaan vanhemman lupa osallistua toimintaan.
- Hälytysryhmäläisen tulee tuntee yleisen tietosuojasetuksen (GDPR) sääntöjen ja käytänteiden tunteminen siltä osin, kun se koskee ensihuoltotoimintaa. Ryhmäläisellä tulee olla tieto siitä, mitä ovat henkilötiedot ja ketkä niitä voivat käsitellä. Jos hälytysryhmä käsittelee henkilötietoja, tulee toimia viranomaisen antamien ohjeiden mukaisesti. On suositeltavaa tietää GDPR säännöt ja käytännöt sekä toimia niiden mukaisesti. Tähän on itseopiskelumateriaali Punaisen Ristin verkko-oppimisympäristössä. Viranomaista tukevan tehtävän jälkeen kaikki autettavia koskeva materiaali luovutetaan viranomaiselle tai tuhoetaan tehtävän päättyessä.
- Hälytysryhmäläisen tulee osallistua säännöllisesti ja aktiivisesti osaston hälytysryhmän harjoituksiin ja koulutusiltoihin. Hälytysryhmän koulutus- ja harjoitusiltojen tulee olla monialaisesti ensihuollon osaamisalueiden käytännön harjoituksia, pöytäpeliharjoituksia ja

niiden osaamisalueiden koulutusta, mihin ryhmällä on vaadittava osaaminen ja hälytyskelpoisuus.

- Hälytysryhmäläisellä tulee olla riittävät ensiaputaidot, jotka varmistetaan esimerkiksi voimassa olevalla hätäensiapukurssilla (SPR Hätäensiapukurssi 4 t[®], SPR Hätäensiapukurssi 8 t[®]). Ensihuoltotehtävillä on tärkeää ymmärtää ensiavun perusteet ja osata pyytää lisäapua, mikäli autettavan olotila sitä vaatii.
- Hälytysryhmäläisen on tunnistettava oma roolinsa turvallisuuden tekijänä ja kyettävä seuraamaan ympäristöä sekä ilmoittamaan havaituista riskeistä johtajalle. Lisäksi ryhmäläisten on mm. tunnistettava tilanteet, joissa provosoituminen on mahdollista ja tiedettävä keinoja itsensä tyynenä pitämiseen, osattava ennakoida tilanteita, miettiä tarvittava poistumisreitti ja lähteä pois uhkaavasta tai vaarallisesta tilanteesta sekä huolehdittava omasta terveydestä ja jaksamisesta.
- Hälytysryhmäläisen tulee tunnistaa omat voimavaransa sekä rajallisuutensa ja hänellä tulee osata arvioida oma toimintakykynsä vastuuntuntoisesti ja tarvittaessa oikeus/velvollisuus kieltäytyä tehtävästä.
- Ensihuoltotehtävällä toimivan tulee olla tunnistettavissa Punaisen Ristin toimijaksi. Vapaaehtoisen tulee käyttää tunnistettavaa merkkiä kuten vapaaehtoistoiminnan liiviä ja nimikorttia.
- Hälytysryhmäläiseltä edellytetään päihteettömyyttä ja asiallista käytöstä ensihuoltotehtävän aikana. Punaisen Ristin toiminnassa noudatetaan nollatoleranssia päihteiden käytön suhteen ja toiminnassa suositetaan savuttomuutta.

Ensihuollon hälytysryhmäläisten koulutussuositukset

Toimiakseen ensihuollon hälytystehtävällä tulee vapaaehtoisen olla käynyt **ensihuollon peruskurssi** ja ylläpitää osaamistaan aktiivisesti osallistuen toimintaryhmän koulutus- ja harjoitusiltoihin. Tämän lisäksi hälytysryhmäläisellä tulee olla seuraavat tiedot / taidot:

- Auttamisvalmiuden peruskurssi tai vastaavat tiedot hankittuna muusta toiminnasta
- Todennetut hätäensiaputaidot, vähintään Hätäensiapukurssi
- Henkisen tuen peruskurssi

Tämän lisäksi kukin vapaaehtoinen voi hankkia erityisosaamista erilaisia tehtäviä ajatellen. Osaamista saa esimerkiksi seuraavista koulutuksista.

- Ensihuollon jatkokurssi
- Henkisen tuen jatkokurssi
- Purkukeskustelukoulutus
- Kotimaan avun koulutus (piirien omat koulutukset)
- Evakuoitikeskuskoulutus (valtakunnallinen koulutus kehitteillä, piirien omat koulutukset)

- EEC-yksikön käyttökoulutus (piirien omat koulutukset ja harjoitukset)
- Muonituskoulutus
- Ruoka-avun peruskurssi (valtakunnallinen malli)
- Hygieniapassi (Ruokaviraston konsepti)
- Viesti- ja radiopuhelinkoulutus
- Alkusammutuskoulutus

Toimintaryhmänjohtajalle: Ryhmänohjaajakoulutus (valtakunnallinen malli)

Hälytysryhmänjohtajalle: Ryhmänjohtajakurssi (valtakunnallinen malli)

Osaston muiden toimintaryhmien vapaaehtoisten hyödyntäminen ensihuoltotehtävillä

Jokainen Punaisen Ristin toimija ja vapaaehtoinen on osa kokonaisvalmiutta. Tehtävien pitkittyessä, laajentuessa ja henkilöresurssien tarpeen lisääntyessä voidaan kutsua osaston muiden toimintamuotojen vapaaehtoisia mukaan auttamaan. Tämä nopeuttaa lisäresurssin saamista, sillä vapaaehtoiset saadaan mukaan tehtäväkohtaisen perehdytyksen jälkeen.

Osaston toimijoista mm. kotoutumisen tuen, ystävä- ja ruoka-aputoiminnan vapaaehtoiset ovat saaneet koulutusta erilaisiin ensihuollon tehtäviin oman toimialueensa koulutuksissa. Heillä on autettavan kohtaamisen taitoa sekä ruoka-avun vapaaehtoiset ovat jakelutehtävien osaajia. Kotoutumisen tuen vapaaehtoisilla on kokemusta moninaisesta auttamistoiminnasta ja eri kulttuureista tulevien henkilöiden kohtaamisesta.

Osaston eri toimintamuotojen vastuuvapaaehtoisten on tunnettava osaston valmiussuunnitelma, jotta kaikilla toimijoilla on sama ymmärrys ja selkeät toimintatavat tiedossa. On tärkeää, että kaikki osaston vapaaehtoiset ovat tehneet profiilin Oma Punainen Risti -järjestelmään, tällöin heitä voidaan kutsua erilaisiin auttamistehtäville nopeasti ja tehokkaasti.

- Osastojen muiden toimintamuotojen vapaaehtoisen, joka tulee mukaan ensihuollon hälytystehtävälle, tulee allekirjoittaa salassapitositoumus ennen tehtävän aloittamista.
- Päihteettömyyttä ja asiallista käytöstä edellytetään ensihuoltotehtävän aikana. Punaisen Ristin toiminnassa on nollatoleranssi päihteiden suhteen ja toiminnassa suositetaan savuttomuutta.
- Tehtävällä toimiessaan jokainen toimija tulee tunnistaa Punaisen Ristin toimijaksi ja hänellä tulee olla vapaaehtoisliivi ja nimikortti.
- Tehtävän jälkeinen fiilis- ja purkukeskustelu kuuluvat kaikille auttamistoiminnassa mukana oleville vapaaehtoisille.

Vapepa ja muu järjestöverkosto osana ensihuoltotoimintaa

Sosiaali- ja terveysministeriön kanssa päivitetystä varautumiseen liittyvässä yhteistyöpöytäkirjassa (2024) on kuvattu Suomen Punaisen Ristin tehtävä pöytäkirjan piiriin kuuluvien tavoitteiden edistämiseksi seuraavasti: ”SPR kouluttaa ja ylläpitää auttamisvalmiuden kannalta tarpeellista vapaaehtoistoimintaa sekä koordinoi Vapaaehtoista pelastuspalvelua ja tarvittaessa muita sosiaali- ja terveysviranomaisten tukena ja täydennyksenä toimivia vapaaehtoisryhmiä”.

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu on yli 50 järjestön tai muun yhteistyötahon verkosto, jonka hälytysryhmät tukevat viranomaisia onnettomuus- ja häiriötilanteissa. Punainen Risti on osa tätä järjestöverkostoa ja koordinoi verkoston toimintaa. Yhteistyö Vapepa -verkoston järjestöjen kanssa on valmiuden ja varautumisen kannalta tärkeää. Verkoston järjestöissä on valtavasti erilaista osaamista, jota yhdistämällä olemme vahvempia ja valmiimpia tukemaan viranomaisia ja toimimaan myös ensihuollon auttamistehtävillä. Esimerkkeinä erityisosaamisesta Pelastakaa Lapset ry:n lapsiystävällinen tila, Marttojen muonitusosaaminen, Mieli ry henkisen tuen osaaminen tai Autoliiton liikenteenohjaajat.

Punainen Risti koordinoi neljää valtakunnallista verkostoa; Ruoka-apuverkosto, Vastaanottotoiminnan ja kotoutumisen tuen verkostoa, Paperittomat-verkostoa sekä Tapaturmien ehkäisyverkostoa.

Hälytysryhmän tulee tehdä tiivistä yhteistyötä lähialueiden osastojen, järjestöjen ja yhdistysten vapaaehtoisten kanssa sekä osallistua aktiivisesti Vapepan paikallistoimikunnan työskentelyyn Punaisen Ristin edustajana. Aktiivisen verkostoyhteistyön kautta vapaaehtoiset valmiuspäivystäjät tietävät ja tuntevat alueensa Punaisen Ristin ensihuoltotoimijat ja heidän resurssinsa ja osaamisensa ja osaavat hälyttää oikeat ja riittävät resurssit tehtäville.

Kouluttamattomat ja spontaanit vapaaehtoiset ensihuollon tehtävillä

Osa ensihuollon tehtävistä on sellaisia, joihin voidaan ottaa mukaan uusia toimijoita lyhyen perehdytyksen jälkeen. Uusilla toimijoilla tarkoitetaan tässä ensihuoltokouluttamattomia osaston muussa toiminnassa olevia ja spontaaneja vapaaehtoisia.

Pitkäkestoiset auttamistilanteet (esim. Ukraina-operaation aikaiset tehtävät tulijoiden vastaanotossa satamissa, tiedon ja tarvikkeiden jakamisessa, tilapäismajoituksen avustamisessa, huoneiden kalustamisessa yms.), missä tarvitaan paljon vapaaehtoisia, ovat tällaisia. Jokainen uusi vapaaehtoinen tulee perehdyttää tehtäväänsä. Hänen tulee tietää Punaisen Ristin periaatteet, niiden merkitys tehtävän kannalta ja sitoutua noudattamaan niitä. Hänen tulee tietää myös vapaaehtoisen oikeudet ja velvollisuudet.

- Uusien vapaaehtoisten vastaanotto tulee olla suunniteltua ja kuvattuna osaston valmiussuunnitelmassa.
- Kaikki uudet vapaaehtoiset tulee aina perehdyttää ja kouluttaa tehtävään.
- Salassapitositoumus tulee allekirjoittaa ennen tehtävän aloittamista. Jokaisen toimintaan osallistuvan on ymmärrettävä salassapitositoumuksen merkitys.
- Uudet vapaaehtoiset toimivat aina ensihuoltokoulutetun ja/tai kokeneemman vapaaehtoisen työparina, jolloin resurssit käytetään järkevästi ja varmistetaan toiminnan laatu sekä turvallisuus.
- Spontaaneja ja vasta mukaan tulleita auttajia koskevat samat ohjeet päihteettömyydestä ja asiallisesta käytöksestä kuin kaikkia muita Punaisen Ristin toimijoita.
- Tehtävällä toimiessaan heidät tulee tunnistaa Punaisen Ristin toimijoiksi ja heillä tulee olla vapaaehtoisliivi ja nimikortti.
- Tehtävän jälkeinen fiilis- ja purkukeskustelu kuuluvat kaikille vapaaehtoisille. Myös purkukeskustelun jälkeisen mahdollisen lisäavun kanavat tulee kertoa uusille ja spontaaneille toimijoille. Tämä on erityisen tärkeää heille, joilla ei ole aiempaa kokemusta tällaisista tehtävistä.

Ensihuollon tehtävät

Psykososiaalinen / henkinen tuki

Psykososiaalisen tuen tarkoituksena on kohdata, olla läsnä ja antaa henkistä ensiapua autettaville erilaisilla hälytystehtävillä. Kohdatessamme autettavia millä tahansa tehtävällä, toimii jokainen vapaaehtoinen henkisen tuen antajana. Osa sosiaali- ja kriisipäivystyksen tai muiden viranomaisten hälyttämistä tehtävistä vaatii vapaaehtoisilta erityisosaamista ja silloin hyödynnetään henkisen tuen hälytysryhmäläisiä tehtäville.

Ensiapu

Ensiavun peruserätyksenä on turvata autettavien ja auttajien fyysinen hyvinvointi sekä tehdä autettavan tilaan liittyvää avun tarpeen arviointia auttamistilanteissa. Operaation aikaisen ja pidempikestoisen ensiapuvalmiuden perustana on Punaisen Ristin ensiapupäivystäjien ylläpitämä ensiapupäivystyspiste.

Ensiapupäivystyksen laajuus ja toimintavalmius määräytyy riskikartoituksen perusteella. Hälytyksellisillä tehtävillä riskikartoitus tarkentuu osittain tehtävän aikana.

Jokaisella tehtävällä tulee olla valmius minimissään hätäensiavun antamiseen. Jokaisella auttajalla tulee olla vähintään ajantasaiset hätäensiaputaidot.

Evakuointikeskuksessa avustaminen/toimiminen

Vapaaehtoiset voivat avustaa viranomaisia erilaisilla evakuointitehtävillä, mm. merellisessä massaevakuoinnissa, asukkaiden eri syistä tapahtuvissa evakuointitilanteissa tai muissa vastaavissa tilanteissa. Tehtävää johtava viranomainen määrittelee sen, mitä vapaaehtoiset tekevät kussakin tilanteessa. Tärkeintä on autettavien kannalta turvallisuuden tunteen lisääminen, rauhallinen toiminta ja suojan tarjoaminen toiminnallamme.

- Tehtävän laajuus määrittelee avun tarpeen sekä auttajien lukumäärän, esimerkiksi risteilylaivan ajaessa karille ja matkustajien evakuoinnissa tai yksittäisen rivitaloasunnon tulipalon jälkiseurauksissa.
- Vapaaehtoiset voivat avustaa evakuointikeskuksen toimintojen toteutuksessa. Tällaisia toimintoja voivat olla esimerkiksi:
 - Liikkumisen turvallisuuden varmistaminen evakuointikeskuksen ulkopuolella (esim. liikenteen ohjaus -koulutuksen käyneet hlöt), kulunvalvonta, evakuoitujen henkilöiden ensilajittelu (silmämääräinen nopea evakuoitujen ensivaiheen avun tarpeen määrittely sisään tulon yhteydessä, voidaan toteuttaa esim. bussissa), autettavien kohtaaminen, viranomaisten kanssa sovitulla tavalla rekisteröinnissä/kirjaamisessa sekä tarvekartoituksen tekemisessä avustaminen, infopisteen ylläpitäminen, tiedon ja tarvikkeiden jakaminen, ruokahuollon järjestämisessä avustaminen, lapsiystävällisen tilan perustaminen, ensiapupisteen perustaminen, eristystilan varmistaminen. Evakuointikeskuksessa on hyvä olla johtopaikka, sosiaali- ja kriisipäivystäjän työtila, hiljainen huone, tila tai huone henkisen ensiavun keskusteluille ja antamiselle.

Muonitus

Muonituksen tarkoituksena on nopea hälytystilanteen aikainen ruokahuollon varmistaminen. Se jakautuu kahteen tehtävään, ruoan valmistukseen ja /tai ruoan jakeluun erilaisilla tehtävillä. Vapaaehtoiset voivat toimia viranomaisten tukena tai itsenäisesti Punaisen Ristin mandaatilla tilanteissa, joissa tarvitaan muonitusta ja ruoan valmistusta ylläpitäen onnettomuuden tai

häiriötilanteen seurauksena. Muonitus voidaan toteuttaa lyhytkestoisena hälytysmuonituksena (esim. mehu + leipä), ruoan valmistuksena ja/tai valmiin ruoan jakeluna. Järjestettävä muonitus on luonteeltaan väliaikaista ja tilapäistä, jolloin hygieniapassia ei tarvita vapaaehtoisilta.

Neuvonta ja ohjaus

Neuvonnan ja ohjauksen tarkoituksena on tiedon jakaminen sekä ohjaus saatavilla olevan avun ja palveluiden piiriin. Tämä voidaan toteuttaa infopisteenä, tiedotteiden jakamisena tai suullisesti ohjeistamalla. Jaettavan materiaalin tulee olla asianmukaista, ajantasaista, Punaisen Ristin periaatteiden mukaista ja viranomaista tukevilla tehtävillä viranomaisen todentamaa.

Jakelu

Tehtävän luonteesta ja autettavien määrästä johtuen voidaan toimia viranomaisten tukena tai itsenäisesti Punaisen Ristin mandaatilla tilanteissa, joissa tarvitaan elintarvikkeiden, veden tai välttämättömän aineellisen avun jakamista yllättäen onnettomuuden tai häiriötilanteen seurauksena. Tällainen tehtävä voi tulla vastaan esimerkiksi laajamittaisen maahantulon yhteydessä.

Kotimaan apu

Punaisen Ristin osasto voi avustaa erilaisten äkillisten onnettomuus- ja häiriötilanteiden jälkeen yksilöä, perhettä tai yhteisöä Katastrofirahaston sääntöjen ja kotimaan avun ohjeistuksen mukaan. Hyvinvointialueen sosiaali- ja kriisipäivystys voi pyytää osastoja tukemaan heitä kohtaamalla autettavia sekä hankkimalla heille materiaalista apua Katastrofirahaston sääntöjen mukaisesti. Punainen Risti tekee avustuspäätöksen aina tapauskohtaisesti tarvekartoitukseen perustuen. Apua ei tarvita aina. Avustaminen voi olla muutakin kuin materiaaliapua. Avustussummiin on määritetty maksimisumma, jota käytetään tarveharkinnan mukaan.

Hätämajoitus

Hätämajoituksella ja siinä avustamisessa tarkoitetaan erilaista majoituksen järjestämistä (esim. evakuoitintilanne, laajamittainen maahantulo). Tällöin vapaaehtoiset voivat antaa apua esimerkiksi huoneiden kalustamiseen, telttojen pystytykseen ja varustamiseen. Näillä tehtävillä voidaan hyödyntää piirien alueille sijoitettuja EEC-yksiköitä, jolloin on varmistettava, että osa vapaaehtoisista on koulutettu johtamaan teltan kokoaminen yhdessä tehtävälle mukaan tulevien vapaaehtoisten kanssa.

Lopuksi

Ensihuollon auttamistehtävät ovat useasti monen eri toimijan kanssa yhdessä tehtäviä. Tämä vaatii Punaisen Ristin osastoilta ja piireiltä vahvaa vuorovaikutusta ja keskusteluyhteyttä hyvinvointialueen viranomaisiin, muihin järjestöihin sekä yhteistyötahoihin. Keskustoimisto käy vuoropuhelua ministeriötasolla. Vain siten pystymme varautumaan, kouluttautumaan ja tukemaan viranomaisia parhaalla mahdollisella tavalla.

Tämä laatuohje määrittelee ensihuollon tehtävät ja sen, mikä on hälytystoiminnan toteutuksen minimitaso. Yksittäinen vapaaehtoinen tuo oman henkilökohtaisen koulutuksensa ja kenties ammattinsa tuoman osaamisen vapaaehtoistehtävälle. Tämä osaaminen tulee osata hyväksi lukea ja siksi joustavuus ja yksilöllinen harkinta on sallittua.

Mitä parempi osaaminen ja valmius yksittäisellä vapaaehtoisella ja sen myötä osastolla ja hälytysryhmällä on, sitä valmiimpia ja vahvempia olemme koko järjestönä vastaamaan meille vastaan tuleviin tehtäviin. Yhdessä olemme enemmän.

Liitteet

Liite 1: Koulutustilannetaulukko

Koulutustilannetaulukon linkki: [Koulutustilannetaulukko](#) tai QR-koodilla

Taulukko on samansisältöinen Hupsis -järjestelmän kanssa, jolloin ne hälytysryhmät, jotka käyttävät Hupsis-järjestelmää osana arjen toimintaansa, pystyvät ylläpitämään vaadittuja tilannetietoja (vapaaehtoisten koulutukset sekä harjoitus- ja koulutusillat) sen avulla. Hupsis -järjestelmään on lisätty valmiuden teeman alavalikkoon ensihuollon toiminnot.

Liite 2: Koulutusten selitteet

KOULUTUS	TARKENNE (valtakunnallinen / alueellinen malli)
Auttamisvalmiuden peruskurssi (6h)	Valtakunnallinen malli
Evakuointikeskuskoulutus	Alueelliset koulutukset Valtakunnallinen malli kehitteillä (6/2025)
EEC –yksikön käyttökoulutus	Alueelliset koulutukset Harjoitus EEC -kärryn ohjeen pohjalta
Muonituskoulutus	Alueelliset koulutukset / Vapepan muonituskurssit
Ruoka-avun peruskurssi	Valtakunnallinen malli
Kenttäkeittimen käyttökoulutus	Alueelliset koulutukset
Hygieniapassi	Valtakunnallinen konsepti (Ruokavirasto)
Kotimaan avun koulutus	Valtakunnallinen malli Varmistettava alueelliset toimintamallit
Ensihuollon peruskurssi (8h)	Valtakunnallinen malli
Ensihuollon jatkokurssi	Valtakunnallinen malli
Henkisen tuen peruskurssi (8h)	Valtakunnallinen malli
Henkisen tuen jatkokurssi (8h)	Valtakunnallinen malli
Ensiapupäivystäjän peruskurssi	Valtakunnallinen malli
SPR Ensiapukurssi EA 1®	Valtakunnallinen malli
SPR Hätäensiapukurssi 4 t®, SPR Hätäensiapukurssi 8 t® tai vastaavat taidot	SPR Hätäensiapukurssi 4 t®, SPR Hätäensiapukurssi 8 t®, valtakunnallinen malli
Purkukeskustelu (4h)	Alueelliset koulutukset
Viestikurssi (8h)	Valtakunnallinen malli / Vapepan viestin peruskurssi
Ryhmänohjaajakoulutus	Valtakunnallinen malli
Ryhmänjohtajakurssi	Valtakunnallinen malli, SPR Valtakunnallinen malli, Vapepa
Vapepa-johtajakoulutus	Valtakunnallinen malli
Valmiuspäivystäjäkoulutus	Alueelliset koulutukset
Valmiuskouluttajakoulutus / Vapaaehtoiskouluttajakoulutus	Valtakunnallinen malli

